

علاقه‌مند کردن دانش‌آموزان به درس هنر در دوره متوسطه اول

ریحانه مهرآوران

اشاره

اقدام پژوهی از سنت‌های پسندیده پژوهشی است که حدود دو دهه از پای گرفتن آن می‌گذرد. در این شیوه پژوهشی، معلمان و دبیران در دنیای کلاس شیوه‌های مصاحبه، مشاهده و پرسشنامه و همچنین روش‌های کیفی پژوهش را در بین دانش‌آموزان تجربه می‌کنند. گرچه دایره تعمیم این شیوه مختص به خود کلاس با توجه به تفاوت‌های فردی و محیطی است باز می‌توان از خلال گزارش‌های پژوهشی از این دست به نکات درخور اعتنایی نیز دست یافت. همکاران درس هنر نیز در این راستا تجاربی دارند که یکی از آن‌ها پژوهش خانم ریحانه مهرآوران، دبیر هنر آموزش و پرورش ناحیه ۱ یزد است. در این پژوهش ایشان برای پژوهش خود عنوان «چگونه توانستم دانش‌آموزان را به پژوهش هنر علاقه‌مند سازم» را برگزیده‌اند. گزارش فعلی با استفاده از گزیده‌هایی از اقدام پژوهی ایشان تنظیم شده است. این گزارش با بیان مسئله در سه محور زیر آغاز شده است:

- دانش‌آموزان در زمینه‌های مختلف هنری بی اطلاع یا کم اطلاع‌اند.
- بی اطلاعی یا کم اطلاعی دانش‌آموزان از رشته‌های مختلف هنری باعث انگیزه کم آن‌ها برای مشارکت در امور هنری شده است.
- دانش‌آموزان در این دوره تحصیلی اطلاع دقیقی از نحوه صحیح و اصولی تحقیق و پژوهش ندارند.

- به دلیل حس رقابت که در آن‌ها وجود دارد، روحیه تعامل و همکاری در کار گروهی در آن‌ها کم است.

با هر چهار محور فوق در بسیاری از کلاس‌های هنر مواجه می‌شویم با این وصف، محقق اهداف خود را از تحقیق این‌گونه برشمرده است:

۱. یافتن راه‌هایی برای آشنا کردن دانش‌آموزان با هنرهای ایران و جهان
 ۲. یافتن راه‌هایی برای علاقه‌مند کردن دانش‌آموزان به رشته‌های مختلف هنری
 ۳. یافتن راه‌هایی برای کشف استعدادها و هنرهای دانش‌آموزان
 ۴. یافتن راه‌هایی برای علاقه‌مند کردن دانش‌آموزان به تحقیق و پژوهش هنری
 ۵. یافتن راه‌هایی برای تقویت همکاری و تعامل دانش‌آموزان در گروه
 ۶. یافتن راه‌هایی برای ایجاد اعتمادبه‌نفس در کارهای هنری
 ۷. یافتن راه‌هایی برای تغییر دید و نگرش دانش‌آموزان نسبت به محیط پیرامون خود و زیبایی‌های آن.
- با توجه به اهداف فوق، دبیر هنر با ایجاد پیوند بین فناوری و آثار هنری اقدامات زیر را انجام داده است:
- معرفی هنرهای مختلف ایران و جهان
- نمایش عکس و فیلم از طبیعت و زیبایی‌های آفرینش

بازدید از نمایشگاه‌های هنری و اماکن تاریخی و سنتی

برگزاری نمایشگاه از آثار هنری دانش‌آموزان

برگزاری نمایشگاه از پژوهش‌های هنری دانش‌آموزان

شورونشاط در بچه‌ها
 - ایجاد حس تعامل و همکاری در کارهای گروهی
 در دانش‌آموزان
 - تقویت اعتماد به نفس دانش‌آموزان در کارهای هنری
 - برگزاری نمایشگاه از پژوهش‌های هنری دانش‌آموزان و نگهداری در کتابخانه مدرسه
 - برگزاری نمایشگاه دائمی از آثار هنری دانش‌آموزان در مدرسه. ارزیابی کارشناسی حکایت از آن دارد که این اقدام پژوهی تلفیق حوزه علاقه و شناخت در دانش‌آموزان است که می‌تواند مانع رشد تک‌بعدی آن‌ها شود.

جمع‌بندی

همان‌گونه که مخاطبان ارجمند ملاحظه کردند، تلاش این همکار انعکاس‌دهنده محورهای مشترکی است که هر کدام از ما در سطح شهر و استان خود با آن‌ها درگیر هستیم، اما برای به بار نشستن دستاوردهای اقدام پژوهی در درس هنر، لازم است ابتکارات و شیوه‌های نوین تدریس و مورد توجه قرار دهیم. این نکته نقطه مشترک خانواده بزرگ دبیران هنر کشور است. رشد هنر ضمن تشکر از پژوهشگر محترم و از تمامی دبیران گران قدر دعوت می‌کند که چکیده‌های تحقیقاتی خود را برای استفاده در بخش «هنر در آیین پژوهش» به مجله ارسال کنند.

- بازدید از نمایشگاه‌های هنری و اماکن تاریخی و سنتی
 - برگزاری کارگاه‌های مختلف هنری در طول سال تحصیلی
 - گروه‌بندی و انتخاب موضوع پژوهش توسط دانش‌آموزان
 - برگزار مسابقه و همایش نقاشی همگانی
 - معرفی سایت‌های معتبر هنری به دانش‌آموزان
 - معرفی کتاب‌ها و نشریات هنری
 - برگزاری نمایشگاه‌های دوره‌ای از کارهای دانش‌آموزان
 - برگزاری کارگاه‌های زنده هنری و بازارچه فروش آثار.

تجربه ثابت کرده که تدریس مطلوب درس هنر هیچ‌گاه از موارد ده‌گانه فوق جدا نبوده است. در واقع، کارگاه و نمایشگاه و مسابقه هنری و سایر موارد اشاره‌شده ارکان تدریس پویا در درس هنراند. به همین دلیل، در این محوره‌است که دبیران هنر می‌توانند با محقق این اقدام پژوهی در شیوه‌های تدریس درس هنر همذات‌پنداری کنند و این روش‌ها را متناسب با محیط و شرایط فرهنگی و هنری مورد توجه قرار دهند. از نظر پژوهشگر، این اقدام پژوهی به دستاوردهای ذیل نائل آمده است:
 - شناسایی استعداد‌های هنری دانش‌آموزان و جهت دادن به این استعدادها بر مبنای نگاه چندبعدی
 - پویایی در کارهای جنبی مدرسه و روحیه